

Sygn. akt VIII U 903/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Hanna Witkowska-Zalewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Lawrenc

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2013 r. w Gdańsku

sprawy J. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 26 marca 2013 r. nr (...)

oddala odwołanie

/oddala odwołanie/

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 marca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił wnioskodawcy J. R. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych, bowiem nie udowodnił on 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji J. R. domagał się przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych, wskazując, iż przepracował 15 lat w warunkach szczególnych. Podniósł, iż domaga się zaliczenia do okresów pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 01 stycznia 1971 r. do 31 lipca 1999 r. z Zakładach (...) w W. (obecnie (...) Sp. z o.o. w W.). Wskazał, iż w spornym okresie był zatrudniony w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze w pełnym wymiarze czasu pracy przy robotach wodnokanalizacyjnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. R., ur. (...), w dniu 22 stycznia 2012 roku złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. W toku postępowania przed

organem rentowym udowodnił 30 lat, 3 miesiące i 24 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 01 stycznia 1975 r. do 31 lipca 1999 r.

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 26 marca 2013 roku organ rentowy odmówił przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury z uwagi na brak 15 lat pracy w szczególnych warunkach (okoliczności bezsporne, vide: wniosek - k.1-3 t.III akt ZUS, karta przebiegu zatrudnienia - k.22 t.III akt ZUS, decyzja z dnia 26 marca 2013r. – k.23 t.III akt ZUS).

W spornym okresie zatrudnienia od 01 stycznia 1972 r. do 31 lipca 1999 r. ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) w W. (obecnie (...) Sp. z o.o. w W.). Zakład zajmował się m.in. produkcją okleiny do produkcji mebli. Umieszczony był w branży "leśnictwo, przemysł drzewny i papierniczy".

Ze świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 07 stycznia 2013 r. wynika, iż ubezpieczony w spornym okresie wykonywał prace na stanowisku monter instalator rurociągów-hydraulik. Ze świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 18 marca 2013 r. wynika zaś, iż w spornym okresie wykonywał prace na stanowisku monter instalacji technologicznych – monter rurociągów. Ze świadectwa pracy z dnia 16 stycznia 2003 r. wynika z kolei, iż ubezpieczony był zatrudniony w okresie od 12 października 1972 r. do 16 stycznia 2003 r. na stanowisku hydraulik. Ubezpieczony posiadał uprawnienia w zakresie eksploatacji urządzeń i instalacji elektrycznych (cieplne instalacje parowe i wodne do 0.2 MPa, sieci cieplne wraz z urządzeniami pomocniczymi i osprzętem do 0.8 MPa, cieplne urządzenia odbiorcze parowe i wodne do 0.8 MPa, pompy, wentylatory do 25 kW, suszarnie drewna) oraz w zakresie eksploatacji urządzeń energetycznych (obsługa kotłów parowych wysokociśnieniowych do 1.2 MPa). Wnioskodawca pracował przy instalacji i remontach rurociągów. Podlegał pod dział głównego mechanika. Zajmował się montażem i konserwacją rur kanalizacyjnych, wodociągowych i całego rurażu ciepłowniczego, między kotłowniami, a obiektami produkcyjnymi, które były zasilane w ciepło technologiczne. Usuwał awarie, wykonywał bieżące prace budowlane i konserwacyjne. Ubezpieczony wykonywał pracę na terenie całego zakładu – w suszarniach, kotłowniach, przy rurociągach zakładowych, w przepompowniach ścieków. W niedziele i święta, z uwagi na posiadane uprawnienia obsługiwał kotły parowe. Wnioskodawca pełnił też funkcję brygadzysty. Podlegali mu hydraulicy oraz obsługa dwóch kotłowni (dowód: świadectwa pracy w warunkach szczególnych – k.6,19 plik III akt ZUS, świadectwo pracy – k.7 plik I akt ZUS, akta osobowe – zaświadczenie kwalifikacyjne – k.27,30, świadectwo pracy – k.28, karta stanowiska pracy – k.33, odpis książki spawacza – k.25, zeznania świadków Z. K., B. F., S. P. – protokół z dnia 06 sierpnia 2013 r. – zapis na płycie CD – k.46 koperta, zeznania świadka J. W., M. M. - protokół z dnia 19 listopada 2013 r. – zapis na płycie CD – k.96 koperta, zeznania wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony - protokół z dnia 06 sierpnia 2013 r. oraz 19 listopada 2013 r. – zapis na płycie CD – k.46, 96 koperta).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy, aktach rentowych pozwanego organu oraz aktach osobowych ubezpieczonego ze spornego okresu, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania świadków Z. K., B. F., S. P., J. W. oraz M. M., bowiem jako osoby obce, nie zainteresowane wynikiem postępowania, a jednocześnie zatrudnieni w spornym okresie w tym samym zakładzie pracy, w ocenie Sądu zasługują na walor wiarygodności, tym bardziej, że ich zeznania razem z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym wyjaśnieniami wnioskodawcy, tworzą zwartą i logiczną całość.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego J. R. nie jest zasadne i z tego tytułu nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawca nie legitymuje się 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury, jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 nr 153 poz. 1227 ze zm.), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1. legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
3. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Podkreślenia wymaga, iż art. 184 ust 2 powyższej ustawy zmieniony został przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. nr 637) z dniem 01 stycznia 2013r., co skutkuje tym iż od 01 stycznia 2013 r. celem uzyskania uprawnienia do emerytury w warunkach szczególnych nie ma konieczności spełniania przez ubezpieczonych przesłanki rozwiązania stosunku pracy.

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia:

- w dziale V (w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych) pod pozycją 1 wskazano roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach

Dodatkowo wskazać należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w

szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony w dniu 08 lutego 2013 r. osiągnął 60-ty rok życia, udowodnił ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

W powyższym stanie rzeczy kluczowe jest ustalenie w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego, iż ubezpieczony nie spełnił jednego z kryteriów, wynikających z art. 184 ustawy w wymaganych dla uzyskania jakiegokolwiek świadczenia emerytalnego przez osobę urodzoną po dniu 31 grudnia 1948 r., nie tylko emerytury w obniżonym wieku związanej z pracą w warunkach szczególnych – tj. nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony domagał się uwzględnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 01 stycznia 1971 r. do 31 lipca 1999 r. z Zakładach (...) w W. (obecnie (...) Sp. z o.o. w W.). Jak wskazywał pozwany, w powyższym okresie ubezpieczony nie wykonywał prac wymienionych w wykazie A, działu V poz 1. Nadto wskazał, iż stanowisko hydraulik nie jest wymienione w wykazie A, dział V, poz.1 pkt 7 załącznika do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r.

W ocenie Sądu Okręgowego, postępowanie w niniejszej sprawie również nie wykazało jakoby ubezpieczony, w spornym okresie, wykonywał prace w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Z przedłożonych bowiem świadectw pracy i akt osobowych wynika, iż ubezpieczony w Zakładach (...) w W. (obecnie (...) Sp. z o.o. w W.) pracował na stanowiskach monter instalator rurociągów-hydraulik, monter instalacji technologicznych – monter rurociągów, hydraulik, brygadzysta. Nie budzi wątpliwości, że ubezpieczony posiadał uprawnienia w zakresie eksploatacji urządzeń i instalacji elektrycznych oraz w zakresie eksploatacji urządzeń energetycznych. Ubezpieczony wykonywał różne czynności związane z montażem i konserwacją rur kanalizacyjnych, wodociągowych i całego rurażu ciepłowniczego, zarówno w środku jak i na zewnątrz budynków zakładu. Ubezpieczony zajmował się głównie pracami hydraulicznymi, aczkolwiek, z uwagi na posiadane uprawnienia wykonywał też czynności związane z obsługą kotłów parowych.

Zaznaczyć należy, iż prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo do emerytury wykonywał prace w szczególnych warunkach **stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku**. Decydujące znaczenie ma zatem rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie dokumentów określających stanowisko pracy, ponieważ o zaliczeniu danego rodzaju pracy do wykonywanej w szczególnych warunkach decyduje nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale charakter wykonywanych czynności.

W tym miejscu należy dodać, że ani zeznania świadków, ani nawet zeznania ubezpieczonego nie potwierdziły, że wykonywał on prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Ubezpieczony istotnie wykonywał czynności, które należałoby zaliczyć do pracy w warunkach szkodliwych tj. pracował przy instalacji i remontach rurociągów w głębokich wykopach, jednakże nie wykonywał ich stale i w

pełnym wymiarze czasu pracy, gdyż w tym czasie zajmował się również montażem i konserwacją rur kanalizacyjnych, wodociągowych i całego rurażu ciepłowniczego, między kotłowniami, a obiektami produkcyjnymi na terenie całego zakładu – tj. wewnątrz pomieszczeń, w suszarniach, kotłowniach, w przepompowniach ścieków. Nadto pracował przy obsłudze kotłów parowych. Także brak jest podstaw, ażeby uznać, iż ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, jak podnosił to pełnomocnik ubezpieczonego, prace wymienione w pkt 25 działu XIV wykazu A (bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie). Nie wykonywał on też stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac wymienionych w pkt 11 działu XIV wykazu A (prace w suszarniach z zastosowaniem podgrzewania, jeżeli temperatura powietrza w tych suszarniach przekracza 35°C).

Odnosząc się do twierdzeń pełnomocnika, wskazać należy, iż nawet gdyby przyjąć, iż część prac spełniałaby, warunki prac wymienionych w pkt 25 działu XIV wykazu A, oraz wymienionych w pkt 11 działu XIV wykazu A, to nie były to prace wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, skoro ubezpieczony obok wskazanych prac, wykonywał również inne czynności.

W ocenie Sądu, z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika więc, aby praca świadczona przez wnioskodawcę od 01 stycznia 1971 r. do 31 lipca 1999 r. z Zakładach (...) w W. (obecnie (...) Sp. z o.o. w W.) polegała na wykonywaniu stale i w pełnym wymiarze czasu pracy czynności wymienionych w wykazie A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w dziale V punkt 1 (roboty wodnokanalizacyjnego oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach).

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, a Sąd Okręgowy podziela to stanowisko, że z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNP 1998/21/638; 21 listopada 2001 r., II UKN 598/00, OSNP 2003/17/419; 04 czerwca 2008 r., II UK 306/07, lex nr 494129). Nadto w wyroku z dnia 21 listopada 2001 r., II UKN 598/00, Sąd Najwyższy podkreślił, że o uprawnieniu do emerytury na podstawie § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz. 43 ze zm.), decyduje łączne spełnienie przez pracownika wszystkich warunków określonych w tym przepisie, a nie jego przekonanie, że charakter lub warunki pracy wystarczają do uznania jej za wykonywaną w

szczególnych warunkach.

Mając powyższe na uwadze, Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia odwołania J. R. od zaskarżonej decyzji ZUS z dnia 26 marca 2013 r. i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami orzekł jak w sentencji wyroku.

SSA w SO H. Witkowska-Zalewska